

Til grunneiere med eiendomsgrense mot vannene
Kalken og Leirin ved Fagernes Lufthavn

Vår ref.
17/08017

Vår dato:
23.03.2018

Deres ref.

Deres dato:

Vår saksbehandler:
Bente Wejden

Mattilsynets vurdering av PFAS-konsentrasjoner i fisk i Kalken og Leirin

Avinor benyttet frem til 2011 ulike typer per- og polyfluorerte forbindelser (PFAS) i brannskum ved brannøvingfeltene sine, også på Fagernes lufthavn Leirin. Den mest kjente forbindelsen, PFOS, ble faset ut i 2001. Etter hvert har det blitt dokumentert at flere andre PFAS-forbindelser også er å betegne som giftige og tungt nedbrytbare, og derfor gikk Avinor i 2012 over til å bruke fluorfritt brannskum. Historisk bruk av fluorholdige brannskum har imidlertid ført til forurensning i grunnen på flere av Avinors brannøvingfelt. Dette gjelder også på Fagernes lufthavn. PFAS-forurensningen ved det nedlagte brannøvingområdet medfører at det fortsatt lekker noe PFOS/PFAS ut i vannene Kalken og videre til Leirin hvert år.

Ved Fagernes lufthavn ble det i 2013 undersøkt om fisken inneholdt PFAS, og om evt påviste konsentrasjoner hadde betydning for om fisken kunne spises eller ikke. Resultatene ble oversendt Mattilsynet for vurdering, og de konkluderte den gang med at det ikke var behov for advarsel. For at mattryggheten skal være ivarettatt ble det i 2017 gjennomført ytterligere fiske i Kalken og Leirin. Det ble satt flere garn i begge vann, og fiskemuskel (filet) fra ørret ble skåret ut og sendt til analyse. Det ble kun fanget to ørret i Kalken, og antallet er under det som anbefales for vurdering av mattrygghet i «Rettleiar for prøvetaking av sjømat ved formål advarsel». Avinor valgte likevel å oversende resultatene til Mattilsynet for vurdering. **Resultatene viser at Mattilsynet advarer mot å spise ørret fanget i Kalken.** I vannet Leirin var antallet fisk i samsvar med «Rettleiar for prøvetaking av sjømat ved formål advarsel». **Resultatene viser at det ikke er behov for advarsel mot å spise fisken i Leirin som følge av avrenning fra lufthavna**, men Mattilsynet benyttet anledningen til å minne om gjeldende advarsel mot å spise stor ferskvannsfisk (http://www.matportalen.no/matvaregrupper/tema/fisk_og_skalldyr/ikke_spis_mye_ferskvannsfisk).

Mattilsynet har i sitt brev anbefalt Avinor å informere fiskere i Fagernesregionen om advarselen. Skilter med informasjon er nå under produksjon, og vil bli satt opp så snart de er klare og teleforholdene i grunnen muliggjør dette. Det ligger informasjon om Avinors arbeid knyttet til PFOS under «PFOS i fokus» på <https://avinor.no/konsern/miljo-og-samfunn/>. Der ligger også Mattilsynets vurdering i sin helhet, samt notat om prøvetakingen i 2017 utformet av ekstern rådgiver.

Med vennlig hilsen
Avinor AS

Kenneth Nilsen
Lufthavnsjef Fagernes lufthavn

Kopimottagere:
Miljødirektoratet
Fylkesmannen i Oppland
Nord-Aurdal kommune